

MDŽ se vrací ke svým americkým kořenům

Praha - Mezinárodní den žen (MDŽ) si většina lidí spojí s komunismem a karafiáty. Aktivistky z [České ženské lobby](#) mu chtějí navrátit původní smysl. Poprvé se Mezinárodní den žen slavil před sto lety jako připomenutí tisíců žen, které demonstrovaly za volební právo a lepší pracovní podmínky o dva roky dříve v New Yorku. Československo patřilo k nejprogressivnějším státům na světě. Všeobecné hlasovací právo u nás bylo zavedeno již v roce 1919. Aktivistky chtějí připomenout původní tradici Mezinárodního dne žen. Například osobnost prvorepublikové senátorky [Františky Plamínkové](#), významnou postavu hnutí za práva žen.

Historie Dne žen, jak se mu zpočátku říkalo, začíná už v roce 1907, kdy na prvním sjezdu socialistek ve Stuttgartu vystoupila rakouská delegátka s myšlenkou, že by se ženy měly v určitý den v roce veřejně scházet a žádat volební právo. Až o tři roky později, v roce 1910 na II. mezinárodní konferenci žen - socialistek v Kodani, navrhla Klára Zetkinová, aby se ženy v příštím roce v různých zemích Evropy v určitý den sešly a požadovaly volební právo. Poprvé se takto ženy sešly v roce 1911 v Německu, Rakousko-Uhersku, Švýcarsku, Dánsku a v Americe.

"Mne jako Američanku zvláště zajímá příběh Charlotty Masarykové, která přeložila do češtiny esej Johna Stuarta Milla Poddanství žen. To je mi spojením mezi Američankami a Češkami" vysvětluje Mary Thompson-Jones, Chargé d'Affairs velvyslanectví USA.

Mezinárodní den žen - ukradený svátek

Tradice Mezinárodního dne žen, jak ji dodnes vnímáme v Česku, se dá označit jako ukradený svátek. "Myslím, že svátek byl ukraden režimem. My bychom ho rády vrátily těm, kdo věří v rovnoprávnost - mužům i ženám," říká Markéta Hronková ze Slovak-Czech Women's Fund.

Aktivistky teď chtějí především upozornit na to, že postavení žen se sice zlepšilo, ale diskriminace, zejména na trhu práce, tu stále je. "U přijímacích hovorů budu dostávat otázky, jestli neplánuji děti a jakým způsobem si zařídím jejich hlídání. Pokud tam ve stejném věku bude muž, nikdo se ho na takové otázky ptát nebude," přibližuje trvající nerovnoprávnost v Česku předsedkyně České ženské lobby Alexandra Jachanová Doleželová.

Původním cílem svátku bylo sjednocení volebního práva

Původním cílem zavedení tohoto svátku bylo hlavně sjednocení volebního práva. To měly na počátku 20. století ženy jen v hrstce zemí světa, z těch evropských pouze ve Finsku. Československo patřilo k těm progresivnějším. Všeobecné hlasovací právo u nás bylo zavedeno v roce 1919.

MDŽ

8. březen je dnem, kdy se v mnoha zemích světa slaví Mezinárodní den žen, jehož historie sahá až do přelomu 19. a 20. století. Mnozí naši by však tento svátek nejraději viděli v propadlišti dějin, jelikož jej zřejmě považují za výhradní výtvar bývalého režimu. A jeho původní smysl neznají či nechtějí znát. Je samozřejmě pravdou, že MDŽ bylo komunistickým režimem silně zneužito, avšak takový Den matek byl zase zneužit fašisty a také se nad tím dnes nikdo příliš nepozastavuje. V období změn, které následovalo po revoluci v roce 1989, byl tedy Mezinárodní den žen jako nepatřičný z kalendáře opravdu vyškrtnut. Statut významného dne mu byl navrácen až v roce 2004.

Historie MDŽ

Mezinárodní den žen se nezrodil jako svátek. Na počátku byla stávka amerických žen pracujících v textilních továrnách, která se uskutečnila v roce 1857. Tyto ženy se chtěly domoci zlepšení pracovních podmínek. Ono toto období bylo dobou expanze a rychlého nárůstu populace, ale také dobou silné sociální nestability. Ženy začaly masově vstupovat do sféry placeného zaměstnání, avšak pracovní podmínky i výdělky byly ubohé. Proto začaly vznikat první odborové svazy. V roce 1903 vznikla v USA Women's Trade Union League, která o pět let později stála v čele stávky v newyorské textilní továrně. Tehdy přes 20 tisíc zaměstnankyň stávkovalo po 13 mrazivých zimních týdnech za zlepšení pracovních podmínek a zvýšení mezd. Majitel továrny se odmítl jejich požadavky zabývat a většina žen přišla o práci. Situace v továrně však měla tragické vyústění v roce 1911. Při požáru budovy s falešnými požárními východy, zamčeným hlavním vchodem a halami plnými hořlavin zahynulo mnoho žen. Na základě této události se nakonec ženským aktivistkám podařilo dosáhnout mnohých změn v americkém pracovním právu.

Paradoxem je, že pouhý týden před touto tragédií proběhly v Německu, Rakousku a Dánsku oficiální oslavy prvního Mezinárodního dne žen. Návrh na ustanovení tohoto svátku byl totiž přijat již o rok dříve na Mezinárodní konferenci socialistických žen v Kodani. Tehdy ještě nebyl určen konkrétní den, až později se datum MDŽ ustálilo na druhé březnové neděli a následně na 8. březnu.

Ruské ženy MDŽ poprvé oslavily v roce 1913, v únoru 1917 pak vyšly do ulic pod heslem "chléb a mír". Týden poté byl ruský car donucen abdikovat a prozatímní vláda schválila mimo jiné i volební právo žen.

V roce 1975 pak byl Mezinárodní den žen oficiálně uznán i organizací OSN a v důsledku toho jej přijaly mnohé národní vlády. Přestože již uplynulo mnoho let a mnohé z požadavků prvních průkopnic a průkopníků byly naplněny, zůstává problematika rovných práv stále živá. A tak připomínat si dnes Mezinárodní den žen znamená podepsat se pod požadavek rovných příležitostí v rodině, vzdělání i zaměstnání a posílení postavení žen ve světovém měřítku.